

IMPLANTACIÓ DEL PROGRAMA PILOT DE DETECCIÓ PRECOÇ DE CÀNCER DE CÒLON I RECTE A VILAFRANCA DEL PENEDÈS

El *Pla de Salut de Catalunya 2002-2005* estableix com a objectiu de salut i de disminució del risc per a l'any 2010: Que d'aquí a l'any 2010 cal aconseguir estabilitzar la tendència de la incidència de càncer de mama i col·rectal. Així doncs, inclou a l'àmbit de les activitats a desenvolupar, l'ampliació de la prova pilot de detecció precoç de càncer col·rectal que actualment s'està duent a terme a la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat.

La realització de la prova pilot de cribatge de càncer col·rectal, constitueix, també, una de les prioritats d'actuació en la lluita contra el càncer establertes en el *Pla Director d'Oncologia a Catalunya 2001-2004*, en la línia de les accions de prevenció del càncer que establí l'anterior Pla de salut de Catalunya 1999-2001. Per aquest motiu, el Departament de Sanitat i Seguretat Social i la Regió Sanitària Costa de Ponent del Servei Català de la Salut posen en marxa el programa pilot de detecció precoç a la ciutat de Vilafranca del Penedès.

L'objectiu del Programa és en primer lloc avaluar l'acceptabilitat de la població de Catalunya a diferents estratègies de cribatge per reduir la mortalitat que té aquest càncer. El càncer col·rectal és el segon càncer més freqüent en les dones i el tercer en els homes amb una tendència d'increment anual en els últims anys. Així mateix, aquest Programa pilot pretén avaluar la viabilitat del desenvolupament d'un programa poblacional d'aquestes característiques en el nostre entorn.

Els resultats de les proves pilot seran la base de la decisió del Departament de Sanitat i Seguretat Social i el Servei Català de la Salut sobre l'extensió del cribatge de càncer col·rectal a tota la població catalana en un futur.

L'Institut Català d'Oncologia (ICO), centre de referència del Servei Català de la Salut en l'àmbit de la prevenció del càncer, és responsable de la gestió d'aquest Programa pilot que ara es posarà en marxa a la ciutat de Vilafranca del Penedès. Comptarà amb la col·laboració de les institucions sanitàries del territori: el Consorci Sanitari de l'Alt Penedès, l'Àrea Bàsica de Salut (ABS) Vilafranca urbana de l'Institut Català de la Salut, i el Col·legi de Farmacèutics de Barcelona.

L'ICO col·labora amb el Consorci Sanitari de l'Alt Penedès i l'Institut Català de la Salut en diverses actuacions d'atenció al malalt oncològic així com en programes de prevenció com és el Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama.

PROGRAMA PILOT DE DETECCIÓ PRECOÇ DE CÀNCER DE CÒLON I RECTE

Impacte del càncer de còlon i recte a Catalunya

El càncer de còlon i recte és un problema de salut important a Catalunya. S'estima que es diagnostiquen anualment uns 4.000 nous casos. És el segon càncer més freqüent en les dones i el tercer en els homes, així com el més freqüent si es consideren els dos sexes junts. La incidència té una tendència d'increment anual significativa en els últims anys (3,5% anual en els homes i 2,7% en les dones). Pel que fa a la mortalitat, el càncer col·rectal és la segona causa de mort per càncer tant en els homes com en les dones amb 1.900 morts anuals.

Els principals factors de risc des del punt de vista de la prevenció són la dieta (alta en greixos d'origen animal i baixa en vegetals) i l'exercici físic (vida sedentària). Les dificultats en els canvis d'estils de vida i el fet que l'efecte beneficiós potencial sigui a llarg termini planteja la necessitat de combinar-les amb altres estratègies.

El cribatge constitueix una estratègia possible per a disminuir l'impacte d'aquesta malaltia. La detecció i eliminació dels pòlips, alguns dels quals podrien evolucionar cap a la malignització, evita el desenvolupament de la malaltia. Per altra banda, la detecció i diagnòstic del càncer colorectal en fases inicials millora el pronòstic i les possibilitats de curació i, al mateix temps, possibilita una menor agressivitat terapèutica i una millor qualitat de vida.

Programa pilot de detecció precoç de càncer de còlon i recte

El programa pilot de càncer colorectal va adreçat a homes i dones amb edats compreses entre els 50 i els 69 anys. Durant l'any 2004 es convidarà a participar en el Programa a una població de 6.900 habitants de la ciutat de Vilafranca del Penedès, corresponent a l'ABS Vilafranca urbana. Donat que es tracta d'un programa pilot, inicialment es durà a terme a la població corresponent a l'àrea bàsica de salut de Vilafranca urbà, en funció dels resultats es decidirà la seva extensió a altres poblacions.

S'han establert dues estratègies de cribatge, una mitjançant una prova de detecció de sang oculta en femta, i una altra mitjançant una exploració amb sigmoidoscòpia. En ambdues estratègies la invitació a la població per participar en el Programa es fa per carta nominal que rebran en el seu domicili. Els interessats en participar, han de respondre, mitjançant la carta prefranquejada, indicant que volen participar. La participació és voluntària i gratuïta.

En el cas de la prova de detecció de sang oculta en femta, les persones que desitgin participar, rebran el material per fer la prova a casa seva amb un full d'instruccions i el sobre per retornar les mostres. Les mostres de femta s'han de recollir durant 3 dies. Un cop recollides s'han de portar a l'Hospital Comarcal de l'Alt Penedès (Espirall, s/n) i dipositar-les a la bústia del programa que hi ha al vestíbul de l'hospital. Els participants rebran el resultat per correu al seu domicili al cap d'uns dies. En cas que es detectin indicis de sang, es recomana fer una colonoscòpia per exploració completa del budell gruixut, a fi de descartar la presència d'un càncer. L'Hospital Comarcal de l'Alt Penedès citarà a la persona per informar-la sobre el resultat de la prova de sang oculta en femta i recomanar-li, si s'escau la realització d'una colonoscòpia que es farà en aquest centre sanitari.

Les persones que se les convidi a fer-se la detecció precoç de càncer colorectal amb sigmoidoscòpia i desitgin participar se citaran per una visita informativa a l'Hospital Comarcal de l'Alt Penedès (Espirall, s/n) on en cas d'estar interessats, es farà la prova. En funció del resultat de la sigmoidoscòpia es pot recomanar fer una colonoscòpia per completar l'examen de tot el budell gruixut.

L'important impacte poblacional del càncer colorectal, així com l'evidència científica existent sobre el cribatge, fan que l'avaluació de la viabilitat del cribatge a Catalunya sigui una prioritat. Amb aquesta estratègia, s'està valorant la implantació d'un programa de detecció precoç de càncer colorectal que, juntament, amb la prevenció i millores en el tractament, contribuiran a disminuir l'impacte que aquesta malaltia té en la salut de la nostra població.